Region Stockholm

VKN

FÖRSLAG TILL BESLUT

2020-01-28

Vänsterpartiet

Ärende nr 6

VKN 2019-0221

Genomförandeplan primärvård

Vänsterpartiets målsättning är en väl utbyggd och gemensamt ägd primärvård. En väl fungerande primärvård är avgörande för att nå målsättningen en jämlik och jämställd vård, en bättre folkhälsa och är det främsta verktyget för att överbrygga de stora hälsoklyftorna i regionen.

Därför vill Vänsterpartiet att primärvården ska ha ett basuppdrag som innefattar mottagning, områdesansvar, basal hemsjukvård, psykosociala och psykoterapeutiska insatser med särskild kompetens, rehabiliterande insatser på primärvårdsnivå samt jour- och beredskapsverksamhet med öppettider för ökad tillgänglighet. För att detta ska vara möjligt krävs en helt annan struktur på primärvården än dagens fragmenterade system och en budget som ger tillräcklig finansiering.

Region Stockholms primärvårdsstrategi antogs i juni 2019. Vänsterpartiet hade avgörande principiella invändningar mot den strategin. Den styrande blågröna koalitionens strategi bygger på ideologiska utgångspunkter om privatiseringar och "vårdval", som i klarspråk innebär att privata vårdföretag har fri etableringsrätt som bekostas av offentliga medel.

Vänsterpartiet kritiserade primärvårdsstrategin för att vara diffus. Vi hade velat se en tydlig och precis strategi. En strategi som också i förväg förankrats hos professionen. Vi presenterade i då också konkreta punkter, gällande t.ex.kompetensförsörjning och hemsjukvårdens roll och uppdrag.

När genomförandeplanen nu läggs fram kvarligger självklart vår principiella kritik. Det övergripande målet för primärvården i Region Stockholm 2025 är vackert formulerat: "En tillgänglig och nära vård för en jämlik och förbättrad hälsa hos invånarna". I planen finns en del andra bra målsättningar som Vänsterpartiet också stödjer. Men den aktuella vårdstrukturen, där den nära vården är uppsplittrad i en mängd olika vårdval utan kostnadskontroll, tillsammans med den blågröna åtstramade budgeten omöjliggör ett uppfyllande av dessa målsättningar.

Vänsterpartiets budgetförslag innebar en betydligt större satsning på hälso- och sjukvården i Stockholm. Med vår budget hade en genomförandeplan för primärvården haft goda möjligheter att realiseras.

Den blågröna budgeten 2020 innebär en underfinansiering av primärvården. Det betonas också i det öppna brev som undertecknats av ett stort antal representanter för distriktsläkarna. De skriver bland annat: "En fortsatt underfinansiering kommer att råda eftersom det saknas planer för ökade ekonomiska resurser. Alla förändringar beräknas ske inom befintliga ramar med förhoppningar om att resurser ska frigöras genom ändrade arbetssätt och

digitalisering. Det menar vi är orealistiskt.” Underfinansiering beskrivs också i de två statliga utredningarna som lagts fram av Anna Nergårdh och Göran Stiernstedt.

Men med de nya 7,5 miljarder kronor som, tack vare Vänsterpartiet, i dagarna har anslagits på riksdagsnivå, så frigörs pengar för kommuner och regioner. Dessa nya resurser bör i Region Stockholm satsas på vården. Primärvården får då bättre möjligheter att utvecklas.

Vänsterpartiet anser också att ersättningssystemet ska göras om. Vi vill ha ett system som bygger på 100 procent kapitationsersättning, det vill säga ersättning som avgörs av hur många listade personer en vårdcentral har. Den produktionsrelaterade ersättningen bör försvinna. Kontinuitet bör premieras då det leder till effektiv vård.

Primärvården måste bli en attraktiv arbetsplats. Det handlar både om förbättrad arbetsmiljö och möjligheter till fortbildning. Fokus måste vara kompetensutveckling genom därtill särskilt avsatt tid. Att veta att man på arbetstid ges möjlighet till studier och professionell utveckling skapar medarbetare som trivs och får lust att stanna. Det i sig bidrar också till en bättre arbetsmiljö. I förslaget till genomförandeplan är den enda åtgärden för förbättrad arbetsmiljö att mäta arbetsmiljön. Det är långt ifrån tillräckligt.

I genomförandeplanen skrivs istället mer om kompetensväxling vilket i sammanhanget är svårtolkat. Ett tydligt mål borde därför vara att utveckla kompetensutvecklingen och få fler specialister i allmänmedicin till primärvården.

Hemsjukvården har också en roll och uppdrag inom primärvården. Regionen behöver förtydliga hur gränsdragningar och samverkan ska ske mellan basal hemsjukvård, ASIH och vårdcentraler. Konkreta skrivningar om hur samverkan med kommuner och äldreomsorgen ska utvecklas behövs också.

Vänsterpartiet vill ha en primärvård i vilket vårdcentraler har ett brett basuppdrag och områdesansvar. Vi vill se ett omedelbart listningstak på 1 500 patienter per läkare på vårdcentraler i områden med hög ohälsa enligt Care Need Index. Det är bevisat att fast läkarkontakt är ett viktigt verktyg för att uppnå effektiv vård och bättre hälsa.

Kontinuitet är viktigt, men i genomförandeplanen finns enbart allmänna resonemang kring detta men inga konkreta förslag på hur det ska uppnås. Målsättningen ska vara att alla läkare på alla vårdcentraler har ett listningstak på 1 500 patienter. I genomförandeplanen borde det listas som ett av regionens mål år 2025.

För att nå målsättningen om en jämlik och förbättrad hälsa bör också SLSO ges i uppdrag att ta initiativ till nya vårdcentraler på vita fläckar i regionen. Alla invånare ska ha rätt till god och nära vård. Det kan inte vara privata vårdgivares vinstintressen som styr etableringar.

Sammantaget innebär vår kritik att förvaltningens föreslagna genomförandeplan inte går att realisera. Den bör därför återremitteras och omarbetas utifrån den kritik som finns i vårt förslag, och utifrån de tankegångar som framförts av distriktsläkarna och många andra intressenter. Den resursförstärkning som det nya kommunal/regionalstödet innebär bör också räknas in för utvecklingen av primärvården i en ny genomförandeplan.

Med anledning av ovanstående resonemang föreslår vi att VKN beslutar:

Att återremittera genomförandeplanen i sin helhet och uppdra åt hälso- och sjukvårdsdirektören att omarbeta förslaget i enlighet med ovanstående principiella ståndpunkter och konkreta förslag.